



МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

20-21 ЛЮТОГО 2025 РОКУ



м. Запоріжжя

<i>Крашевський А.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ В МЕДИЦИНІ НЕЙРОКОМП'ЮТЕРНИХ ІНТЕРФЕЙСІВ: СВИТОГЛЯДНО-ЕТИЧНИЙ ПОГЛЯД	77
<i>Рудько Н.П., Іванченко Д.Г., Крісанова Н.В.</i> СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ МЕДИЦИНИ МАЙБУТНЬОГО	78
<i>Уварова О.О., Нігрецкул В.В.</i> ЩО СПОНУКАЄ АБИТУРІЄНТІВ ОБИРАТИ МЕДИЧНІ СТУДІЇ: МОТИВАЦІЯ ТА ІМІДЖ ПРОФЕСІЇ	79
<i>Фроленко А.М.</i> ВІДНОСИНИ ЛІКАРЯ-ПАЦІЄНТА І ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В МЕДИЦИНІ	80

СЕКЦІЯ 5. ДІТИ І ВІЙНА

<i>Боярська Л.М., Герасімчук Т.С.</i> ВПЛИВ ВІЙНИ НА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ	83
<i>Іванько О.Г.</i> КВАДРОБІНГ – ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ БІГ НАВКАРАЧКИ	84
<i>Куручкін М.Ю., Давидова А.Г., Капустін С.А.</i> РЕАБІЛІТАЦІЯ ВАЖКОХВОРОЇ ДИТИНИ: МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ	85
<i>Пацера М.В.</i> ДІЇ БАТЬКІВ ХВОРОЇ ДИТИНИ ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ	86
<i>Редько І.І.</i> БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	87
<i>Цупікова О.А.</i> ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ	89

СЕКЦІЯ 6. ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

<i>Haidai N.V., Shapoval O.S., Serhiienko M.Yu., Deinychenko O.V., Onopchenko S.P.</i> PRACTICE-ORIENTED TRAINING OF STUDENTS IN OBSTETRICS AND GYNECOLOGY IN A BLENDED LEARNING FORMAT	90
<i>Губка В.О., Вільданов С.Р., Гайдаржі Є.І., Головка М.Г.</i> ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ КУРСІВ ЗА ВИБОРОМ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ВИПУСКНИКІВ НА КАФЕДРІ ГОСПІТАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ	91
<i>Дуюн І.Ф.</i> ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У НАДЗВИЧАЙНИХ УМОВАХ	92
<i>Земляний Я.В., Земляна Н.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ПРИ ВИКЛАДАННІ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	94
<i>Кандибей В.К.</i> РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ПОБУДОВІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ	95
<i>Козиряцька С.А.</i> ВИКЛАДАННЯ ЕЛЕКТИВНОГО КУРСУ «ОСНОВИ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЕТИКИ І МОРАЛІ» СТУДЕНТАМ МЕДИЧНИХ ЗВО ЯК СКЛАДОВА ГУМАНІСТИЧНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ	96
<i>Крупей К.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ «МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ» В УМОВАХ ВІЙНИ: ІНТЕГРАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС	98
<i>Лукіна Г.М.</i> ПЕРЕВАГИ ТА ВИКЛИКИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ НА ТЛІ ВОЄННОГО СТАНУ	100
<i>Марушко Ю.В., Бойко Н.С.</i> МИСТЕЦТВО СПІЛКУВАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	102
<i>Масік Н.П.</i> ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ КЛІНІЧНОГО ПРОФІЛЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	104
<i>Мурзіна О.А.</i> ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЯКІСТЬ ДИСТАНЦІЙНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	105
<i>Назаренко О.В., Солов'юк О.О.</i> СПІЛКУВАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ СЬОГОДЕННЯ	106

рекомендовано поспілкуватися з лікарем, який добре знає родину і особливості народження та розвитку дитини. Також батькам корисно опанувати «мистецтво ставити питання» стосовно важливих симптомів хвороби дитини. Важливим є те, що краще переглядати сайти, де інформацію розміщують фахівці, які доступною і зрозумілою мовою напишуть про складні процеси в організмі, дадуть поради. Але лікуватися самостійно небезпечно, і в цьому випадку краще звернутися до фахівця.

Наступна проблема отримання своєчасної діагностики щодо стану дитини пов'язана із тим, що ні батьки, ні іноземні лікарі достеменно не розуміють один одного. Пацієнти раннього віку вважаються особливою категорією, тому що ознаки захворювання змінюються швидко, і від оцінки ситуації можна отримати хибні уяви щодо стану дитини. У таких випадках зникає важлива ланка щодо обстеження пацієнта, тобто відсутність інформації про скарги хворого, і лікар переважно повинен орієнтуватися на дані об'єктивного обстеження, дані інструментальних та лабораторних методів. Але ж відому, що найголовніше, це не втратити час для необхідної допомоги дитині.

Постає питання своєчасної і фахової допомоги дитині та її батькам. Як ефективно практично можливо це реалізувати? Чи може родина розраховувати на зв'язок із лікарем через перекладачі, чи достатньо фахова відповідь може бути в таких умовах? І хто понесе відповідальність за неправильно поставлений діагноз і призначене таким чином лікування? Усі ці питання потрібно вирішувати на юридичному рівні. Якщо батьки звертаються за допомогою до лікарів іншої країни, то чи можуть вони розраховувати на перекладача? Нові випробування потребують і нових підходів у медичній сфері.

Таким чином, для отримання своєчасної і фахової допомоги дітям необхідно, з одного боку підвищувати обізнаність батьків у медичних питаннях. Це можуть бути як сайти з інформацією від фахівців, консультації з використанням телемедицини. З іншого боку, знайомий лікар, який може допомогти оцінити стан здоров'я дитини, надасть консультацію стосовно раціону харчування, питного режиму, активності дитини, а також черговості появи симптомів та їх значущості, поясне механізм дії ліків тощо. Такий комплексний підхід навчить батьків догляду за здоровою і хворою дитиною, сприятиме тісному контакту з доступними фахівцями, і, найголовніше, забезпечить достатній рівень зростання здорової дитини.

БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Редько Ірина Іванівна, доктор медичних наук,
професор кафедри дитячих хвороб ННІПО,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Безпека та захист дітей в умовах війни є надзвичайно важливими і складними питаннями, що охоплюють як філософські, так і медичні аспекти. В умовах війни діти, як найбільш уразлива група населення, стикаються з численними загрозами, що ставлять під питання їхнє здоров'я, благополуччя та майбутнє. Тому необхідно глибше розглянути, як філософія і медицина можуть сприяти захисту дітей у таких умовах.

У філософії прав людини однією з основних тем є права дітей, які мають бути захищені на всіх рівнях, навіть у найскладніших ситуаціях, таких як війна. Природні права дітей, що включають право на життя, освіту, розвиток та захист від насильства, повинні зберігатися навіть у часи конфлікту. Війна, як екстремальна ситуація, порушує ці права, що ставить перед суспільством моральний обов'язок забезпечити максимально можливий захист для найуразливіших верств населення — дітей.

У світлі гуманістичних ідей важливим є розуміння того, що війна не лише порушує фізичну безпеку дітей, але й має руйнівний вплив на їхні психоемоційні та моральні засади. Важливо зберегти гідність кожної дитини, не дозволяючи обставинам знищити їхнє внутрішнє "я". Це етичне питання, яке передбачає не тільки фізичний захист, але й підтримку психічного здоров'я дітей, яке часто стає жертвою конфліктів.

Етика відповідальності відіграє важливу роль у контексті війни. У цьому контексті держава та міжнародні організації повинні не лише гарантувати безпеку дітей, але й активно сприяти відновленню їхнього нормального розвитку після пережитого. Філософи прав людини стверджують, що захист прав дітей — це не просто моральний обов'язок, але й обов'язок держави перед майбутніми поколіннями, що визначатимуть обличчя суспільства.

Медичні наслідки війни для дітей мають численні та важкі форми. Війна часто призводить до фізичних травм, таких як поранення від вибухів, обстрілів або інших видів насильства. Діти можуть отримати важкі ушкодження, які потребують термінового медичного втручання та реабілітації. Більшість дітей, що пережили військові конфлікти, страждають від хронічних захворювань, інфекцій, через відсутність доступу до належної медичної допомоги та ліків.

Крім фізичних травм, важливим аспектом є психологічні наслідки війни. Діти, що стають свідками насильства або втрати рідних, часто стикаються з посттравматичним стресовим розладом, тривогою, депресією та іншими психічними порушеннями. Психологічний стрес може серйозно впливати на розвиток дитини, створюючи довгострокові проблеми, які можуть тривати все життя.

Війна також впливає на основні умови життя дітей — доступ до їжі, води, нормальних умов для навчання та розвитку. Нестабільність, руйнація інфраструктури, біженство — усі ці фактори посилюють ризики для здоров'я дітей. Відсутність лікарень, медичних закладів і спеціалізованих лікарів в умовах війни значно ускладнює надання необхідної допомоги дітям.

У цих обставинах медичні організації, зокрема міжнародні організації, відіграють ключову роль у забезпеченні захисту та безпеки дітей. Вони повинні забезпечити медичну допомогу в зонах конфлікту, проводити кампанії з вакцинації, забезпечувати надання основних медичних послуг для дітей, а також проводити психологічну реабілітацію для тих, хто постраждав від насильства.

Успішний захист дітей під час війни неможливий без інтеграції філософських принципів та медичних підходів. Філософія прав людини допомагає зрозуміти, чому саме діти потребують особливого захисту та уваги, а медицина — це той інструмент, який дозволяє реалізувати ці принципи на практиці. Однак для того, щоб ефективно працювати в умовах війни, важливо поєднувати філософські роздуми про захист прав дітей із конкретними медичними діями, які здатні зменшити фізичні та психологічні наслідки війни для дітей.

Важливою є також роль міжнародних організацій, урядів і медичних працівників у забезпеченні максимальної безпеки дітей у зоні конфлікту. Їхні зусилля мають бути спрямовані не тільки на надання медичної допомоги, але й на збереження гідності та прав дітей, що постраждали від війни. Враховуючи величезні труднощі, з якими стикаються діти в умовах війни, це є моральним обов'язком всього світу, який не повинен бути забутий або відкладений.

Таким чином, ефективний захист дітей у часи війни можливий лише через глибоке розуміння їхніх потреб на рівні філософії прав людини та втілення цих принципів у реальну медичну практику.

Список використаних джерел

1. Кремень В. Г., Гальченко М. С., Ільїн В. В. Філософія як засіб розвитку дитини: обдарованість, знання, творчість. Навчальний посібник. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023.
2. Дембіцький С., Злобіна О., Костенко Н. та ін. Українське суспільство в умовах війни. 2022: Колективна монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022.
3. Чабан О. С., Хаустова О. О. Медико-психологічні наслідки дистресу війни в Україні: що ми очікуємо та що потрібно враховувати при наданні медичної допомоги? Український медичний часопис, 4 (150), VII/VIII 2022.

4. Васильєва І. В., Шевченко С. Л., Гололобова К. О., Лапутко А. В., Кірієнко С. В. Духовне здоров'я під час війни: екзистенційні аспекти. *Wiadomości Lekarskie Medical Advances*, Volume LXXVII, Issue 4, April 2024.

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ

*Цупікова Олена Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мовної та загальнотеоретичної підготовки
Запорізького державного медико-фармацевтичного університету*

Війна має серйозні довготривалі наслідки для будь-якої дорослої людини. Важко витримувати щоденні тривоги, обстріли, пожежі, руйнування, вбивства. Але ще більший негативний вплив війна має на дітей, на їхню психіку, свідомість, поведінку. Діти по-різному реагують на страшні події. Хтось замикається в собі, стає пасивним, самотнім, асоціальним, а хтось, навпаки, стає гіперактивним, агресивним, схильним до насильства тощо. Пізніше психологічні травми, поведінкові зміни і психологічні розлади можуть стати перешкодою для їхньої повноцінної участі в повсякденному житті.

Особлива вразливість спостерігається сьогодні в українських дітей і підлітків, чия психіка ще не достатньо зміцніла. Вони страждають від постійної загрози обстрілів, оголошення повітряної тривоги, втрати нормального життя і навчання. Війна позбавила їх друзів, улюблених занять, свят, прогулянок, відпочинку, рідних, близьких людей. Через такі обставини діти мають труднощі з концентрацією уваги і навчанням, проблемами із соціалізацією тощо. Але попри нелюдські умови, діти мають величезний потенціал життєстійкості, що дозволяє їм вирости та стати повноцінними індивідами всупереч отриманим психологічним травмам. Допомогти і перемогти можуть батьки, здорові сімейні стосунки, дружба. Батьки є головним джерелом підтримки для своїх дітей. Проявом любові і присутності можуть бути прості обійми, дотик, щирі розмови, спільна діяльність. Важливо приділяти дитині більше уваги, ніж в мирні часи. Доречно залучати дитину до чогось корисного, цікавого, активного. Бажано знайти можливість вчитися, читати, малювати, гратися, спілкуватися, гуляти, тобто не концентруватися на страшних подіях, не залишати дитину наодинці зі своїми страхами, переключати її увагу на щось позитивне, зняти нервову напругу, відновити почуття безпеки та психоемоційного комфорту.

Батьки мають бути прикладом для своїх дітей, адже малечі дивляться на дорослих і наслідують їхню поведінку, їхню реакцію, їхнє відношення до подій. Можна розповісти дитині про те, що їм самим допомагає у складних ситуаціях, ситуації із власного досвіду.

Не менш важливим є розмови з дитиною про війну. Треба бути відкритими, відвертими до обговорення цієї теми, намагатися пояснити складні речі зрозумілою дитині мовою, разом шукати відповіді на складні питання, долучати до міркування. Дізнатися про дитячі хвилювання допомагають малюнки, в яких діти висловлюють свої почуття. Дорослі мають показати дітям, що розділяють їх. Слід налаштовувати дітей на позитив, впевненість у перемозі, у завтрашньому дні. Ще дуже важливо використовувати «правильні» слова. Не казати: «Не бійся», «Сховайся, там небезпечно». Краще сказати: «Іди сюди, тут безпечно», «Все добре», «Я поруч із тобою», «Наша армія нас захищає», «Ми переможемо». Так у голові дитини будуються позитивні асоціації, позитивне налаштування. Такими діями можливо налагодити життя дітей під час війни й створити їм перспективи для майбутнього, зберегти їхнє ментальне здоров'я.

Список використаних джерел

1. Війна впливає на дітей по-різному: як розпізнати симптоми стресу й допомогти. URL: <https://surl.li/xoijwt>.
2. Вплив війни на психологічне здоров'я дітей. URL: <https://surl.li/tpjwai>.
3. Діти і війна: поради батькам, які допоможуть вберегти ментальне здоров'я малюка. URL: <https://surl.li/afvzpk>.
4. Як війна змінила українських дітей? URL: <https://surl.li/nzenpl>